

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35775
Nom	Literatura i cultura en llengua portuguesa 1
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2019 - 2020

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1000 - G.Estudis Anglesos	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre
1001 - Grau Filologia Catalana	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre
1002 - Grau de Filologia Clàssica	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre
1003 - G. Estudis Hispànics	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre
1008 - G.Llengües Modernes i les seues Literatures	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1000 - G.Estudis Anglesos	22 - Minor en Lengua portuguesa y sus literaturas	Optativa
1001 - Grau Filologia Catalana	36 - Minor en lengua portuguesa	Optativa
1002 - Grau de Filologia Clàssica	38 - Minor en lengua portuguesa	Optativa
1003 - G. Estudis Hispànics	35 - Minor en lengua portuguesa	Optativa
1008 - G.Llengües Modernes i les seues Literatures	24 - Minor en Lengua portuguesa y sus literaturas	Optativa

Coordinació**Nom****Departament**

SOROMENHO NASCIMENTO DA SILVA,
ADRIANA

150 - Filologia Espanyola

RESUM

1. - Asignatura del Minor en "Lengua Portuguesa y sus Literaturas" (6 crèdits ECTS, 2º curso, 2º cuatrimestre).
2. Esta asignatura tiene una doble vertiente: la histórico-cultural (donde se abordan los elementos fundamentales de la cultura portuguesa a partir de los acontecimientos históricos que la han conformado) y la literaria con el estudio de algunos de los movimientos, autores y obras más destacados de la literatura portuguesa de los siglos XIX y XX.
3. La asignatura se imparte en lengua portuguesa y versa esencialmente sobre textos en lengua original.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No hay restricciones de matrícula.

Se recomiendan vivamente conocimientos previos de lengua portuguesa.

COMPETÈNCIES

1000 - G.Estudis Anglesos

- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Treballar i aprendre de manera autònoma i planificar i gestionar el temps de treball.

- Conèixer una literatura en una llengua diferent de la llengua principal del Grau.
- Conèixer la gramàtica i desenvolupar les competències comunicatives en llengua(es) estrangera (es).
- Interrelacionar diferents àrees d'estudis humanístics.

1001 - Grau Filologia Catalana

- Que els estudiants siguin capaços d'analitzar i sintetitzar.
- Capacitat de gestió de la informació.
- Capacitat per adquirir i comprendre els coneixements en l'àrea d'estudis lingüístics, literaris i culturals.
- Capacitat per reunir i interpretar dades rellevants.
- Capacitat de prendre decisions i de resolució de problemes.
- Capacitat de treball individual i d'aprenentatge autònom i habilitat per a la planificació i la gestió del temps.
- Coneixements gramaticals i competències comunicatives en una altra llengua distinta de les cooficials.
- Coneixement de la literatura d'una segona llengua.
- Capacitat per interrelacionar els distints aspectes de la filologia i d'aquests amb altres disciplines de l'àrea d'humanitats, especialment en l'àmbit dels estudis hispànics.

1002 - Grau de Filologia Clàssica

- Capacitat de reunir i interpretar dades rellevants, aplicant procediments de síntesi, anàlisi, crítica i avaluació.
- Comprendre i posseir els coneixements en l'àrea d'estudis lingüístics, literaris i culturals.
- Capacitat per prendre decisions i de resolució de problemes.
- Capacitat de treball individual i d'aprenentatge autònom i habilitat per a la planificació i la gestió del temps.
- Preocupació per la qualitat en el treball.
- Conèixer la literatura o literatures en una llengua diferent de la primera llengua estrangera i comprendre'n els textos.
- Capacitat per elaborar textos de diferents tipus en llengua estrangera amb correcció estilística i gramatical.
- Competències bàsiques per a la traducció de textos de diferents tipus de llengua estrangera a la llengua pròpia.
- Capacitat per localitzar, manejar i sintetitzar informació bibliogràfica, sobre diversos suports, local o en xarxa, en l'àrea de les llengües modernes i les seues literatures.

- Capacitat per interrelacionar diferents àrees d'estudi de la filologia i les humanitats.
- Coneixements de gramàtica en llengua estrangera.
- Competències comunicatives en llengua estrangera.
- Coneixement de la història i cultura dels països de la llengua o literatura estudiades.

1003 - G. Estudis Hispànics

- Capacitat de reunir i interpretar dades rellevants, aplicant procediments de síntesi, anàlisi, crítica i a u t o c r í t i c a .
- Capacitat per adquirir i comprendre els coneixements en l'àrea d'estudis lingüístics, literaris i c u l t u r a l s .
- Capacitat de prendre decisions i de resolució de problemes.
- Capacitat de treball individual i d'aprenentatge autònom i habilitat per a la planificació i la gestió del t e m p s .
- P r e o c u p a c i ó p e r l a q u a l i t a t e n e l t r e b a l l .
- Conèixer la literatura o literatures en una llengua diferent de la primera llengua estrangera i c o m p r e n d r e ' n e l s t e x t o s .
- Capacitat per elaborar textos de diferents tipus en llengua estrangera amb correcció estilística i g r a m a t i c a l .
- Competències bàsiques per a la traducció de textos de diferents tipus de llengua estrangera a la l l e n g u a p r ò p i a .
- Capacitat per localitzar, manejar i sintetitzar informació bibliogràfica, sobre diversos suports, local o en xarxa, en l'àrea de les llengües modernes i les seues literatures.
- Capacitat per interrelacionar diferents àrees d'estudi de la filologia i les humanitats.
- Coneixements de gramàtica en llengua estrangera.
- Competències comunicatives en llengua estrangera.
- Coneixement de la història i cultura dels països de la llengua o literatura estudiades.

1008 - G.Llengües Modernes i les seues Literatures

- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Treballar i aprendre de manera autònoma i planificar i gestionar el temps de treball.
- Conèixer una literatura en una llengua diferent de la llengua principal del Grau.
- Conèixer la gramàtica i desenvolupar les competències comunicatives en llengua(es) estrangera (es).
- Interrelacionar diferents àrees d'estudis humanístics.
- Conèixer la història i cultura dels països de la llengua i literatura estudiades i aplicar aqueixos coneixements als estudis de la llengua i literatura corresponents.
- Comprendre els textos de literatura estrangera en la seua llengua.
- Localitzar, manejar i sintetitzar informació bibliogràfica, sobre diversos suports, local o en xarxa, en l'àrea de les llengües modernes i les seues literatures.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Los resultados de aprendizaje indicados para el módulo se concretan del modo siguiente en esta asignatura:

1. Conocimientos de los principales hechos históricos que han conformado culturalmente el Portugal actual.
2. Conocimiento de los principales mitos del imaginario portugués.
3. Conocimientos de algunos de los principales autores y obras de la literatura portuguesa de los siglos XIX y XX.
4. Refuerzo de la capacidad para leer, interpretar y analizar obras de la literatura estudiada en su lengua original.
5. Refuerzo de la capacidad para desarrollar por escrito en lengua portuguesa una reflexión crítica y sintética sobre aspectos de la cultura y literatura estudiadas.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La Formación de Portugal

D. Afonso Henriques y la dinastía de Borgoña.

Mitos del imaginario portugués: el milagro de Ourique, el drama de Inês de Castro y la Batalla de Aljubarrota.

2. La Expansión Portuguesa

Los "Descobrimentos" portugueses.

La "Saudade" y el Saudosismo.

El estilo manuelino.

3. La Unión Ibérica y el Sebastianismo

D. Sebastião y el "Sebastianismo".

La Unión Ibérica. La dinastía Filipina.

Teatro: "Frei Luís de Sousa", de Almeida Garrett.

4. Novela Contemporánea: "Memorial do Convento", de José Saramago

"Memorial do Convento" - Los tres planos narrativos

- a)- La temática del poder: la construcción del Convento de Mafra;
- b)- La temática del sueño: la construcción de la "máquina de volar";
- c)- La temática del amor: oposición D. Juan V/ D. Mariana de Áustria y Baltazar/ Blimunda.

5. Novela Romántica: "Amor de Perdição", de Camilo Castelo Branco

Simão, el héroe romántico: la búsqueda del absoluto.

Teresa: el prototipo de la mujer romántica; Mariana: ¿Mujer o Ángel?

El poder parental.

Los elementos realistas:

- I- La crítica a las instituciones;
- II- João da Cruz - lealtad y crueldad;
- III- Lenguaje popular.

6. Elementos de la Cultura Portuguesa

Música: el Fado, patrimonio de la humanidad;

Gastronomía portuguesa;

Tradiciones y espectáculos.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	60,00	100
Elaboració de treballs en grup	5,00	0
Elaboració de treballs individuals	20,00	0
Estudi i treball autònom	30,00	0
Lectures de material complementari	5,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

La docència presencial consta semanalmente de cuatro sesiones, tres de teoría y una de práctica oral y escrita que servirá de complemento y refuerzo a las clases teóricas.

Clases teóricas: Sobre cada uno de los temas del programa, siguiendo el desarrollo especificado para cada uno de ellos en el temario. El profesor expondrá los contenidos esenciales y explicará la forma en que deben ser abordados por el alumno. Se realizarán ejercicios de lectura, comprensión y análisis.

Clases prácticas: Lectura, explicación, comentario y análisis de los textos históricos y literarios referentes a las épocas, movimientos y autores estudiados, contribuyendo así a la asimilación de las competencias antes referidas.

Otras actividades: **Tutorías** para resolver dudas que puedan surgir tanto en las clases teóricas como prácticas, así como para orientar en la realización de trabajos o actividades relacionadas con los contenidos del curso.

AVALUACIÓ

La evaluación constará de dos partes diferenciadas:

1. Examen escrito individual: 80%
2. Asistencia y participación en clase: 20%

En caso de no asistir con regularidad a clase, se opta al otro apartado de la evaluación, de modo que la nota final no podrá ser superior a 8.

El examen escrito constará de dos partes:

- 1) - Preguntas de desarrollo y reflexión crítica acerca de los temas y autores explicados en clase.
- 2) - Control de lecturas: preguntas sobre los libros de lectura obligatoria.

Criterios de evaluación:

Teoría: Conocimiento de los principales acontecimientos históricos, conceptos culturales y movimientos y autores de la literatura portuguesa de los siglos XIX y XX.

Prácticas:

- Capacidad para leer, interpretar y analizar obras de la literatura estudiada en su lengua original, a medida que las competencias comunicativas lo permitan;
- Capacidad para desarrollar por escrito una reflexión crítica y sintética sobre aspectos de la historia, cultura y literatura estudiadas;
- Refuerzo de las competencias comunicativas en lengua portuguesa.

Lecturas de caracter obligatorio:

Tema 3

- Almeida Garrett, João Baptista de. *Frei Luis de Sousa*, Lisboa, Imprensa Nacional Casa da Moeda, (s./d.).

Tema 4

- Saramago, José. *Memorial do Convento*, Lisboa, Caminho, 1994.

Tema 5

- Castelo Branco, Camilo. *Amor de Perdição*, Lisboa, Sistema Solar, 2012.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Garrett, Almeida, (s/d). *Frei Luis de Sousa*, Lisboa, Imprensa Nacional Casa da Moeda.
- Barreto, Luis Filipe, (1983). *Descobrimentos e renascimento. Formas de ser e pensar nos séculos XV e XVI*, Lisboa, Imprensa Nacional Casa da Moeda.
- Costa, Horácio, (1997). *José Saramago: o período formativo*, Lisboa, Editorial Caminho.
- Dias, Jorge, (1995). *O essencial sobre os elementos fundamentais da cultura portuguesa*, Lisboa, Imprensa Nacional-Casa da Moeda.

- Saraiva, José Hermano, (1998). História concisa de Portugal, Sintra, Europa-América.
- Saraiva, António José y Lopes, Óscar,(s/d). História da Literatura Portuguesa, Porto, Porto Editora.
- Saramago, José, (1994). Memorial do Convento, Lisboa, Caminho.
- Sérgio, António, (1985). Breve interpretação da história de Portugal, Lisboa, Livraria Sá da Costa.
- Silva Dias, José Sebastião, (1973). Os descobrimentos e a problemática cultural do século XVI, Lisboa, Editorial Presença.
- Botelho, Afonso, (1990). Da saudade ao saudosismo. Lisboa, Instituto de cultura e língua portuguesa, Ministério da Educação.
- Sousa, Antónia, (2000). O império acabou. E agora? Diálogos com Agostinho da Silva, Lisboa, Notícias.
- Castelo Branco, Camilo, (2012). Amor de Perdição, Lisboa, Sistema Solar.
- Page, Martin, (2009). A Primeira aldeia global. Como Portugal mudou o mundo, Alfragide, Casa das Letras.
- Pascoaes, Teixeira de, (1993). Arte de Ser Português, Lisboa, Assírio & Alvim.

Complementàries

- Barata, José Oliveira, (1991). História do teatro português, Lisboa, Universidade Aberta.
- Seixo, Maria Alzira, (1987). O essencial sobre José Saramago, Lisboa, Imprensa Nacional-Casa da Moeda.
- Hatton, Barry, (2011). Os Portugueses, Lisboa, Clube do Autor.
- Costa Santos, António, (2009). 10 Razões para amar e odiar Portugal, Lisboa, Guerra & Paz.
- Reis, Carlos, (2001). O Conhecimento da Literatura - Introdução aos Estudos Literários, Coimbra, Almedina.
- Sucena, Eduardo, (2008). Lisboa, o Fado e os Fadistas, Lisboa, Vega.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. Contenidos

Se mantienen los contenidos inicialmente recogidos en la Guía Docente.

2. Volumen de trabajo y planificación temporal de la docencia

Mantenimiento de la planificación temporal docente.

Sesiones programadas en las mismas fechas y horas y con la misma duración.

3. Metodología docente

Herramientas docentes que sustituyen a la docencia presencial en las clases:

- Las clases se imparten por videoconferencia vía SKYPE

Mismos materiales que los previstos en la guía original para la docencia presencial.

Publicación en el Aula Virtual de:

- Libros de lectura de libre acceso online.
- Documentos digitalizados: Bibliografía crítica.

Sistema de tutorías: se mantiene el programa de tutorías virtuales (atención en 48 horas laborables máximo por correo electrónico).

4. Evaluación

Se mantiene la ponderación de los dos sistemas de evaluación que figuran en la Guía Docente:

1) Examen final (80%): Prueba escrita abierta (examen tradicional) pero distribuido en el Aula Virtual.

- Tendrá la estructura que figura en la Guía Docente.
- Se realizará el día y a la hora de la convocatoria oficial.
- Los estudiantes dispondrán del mismo tiempo que si fuera presencial, 3 horas, para realizarlo y remitirlo a la profesora, con un margen de entrega de 5 minutos respecto a la hora oficial de finalización.

Si algún estudiante no dispone de los medios necesarios para acceder al Aula Virtual, deberá contactar con la profesora por correo electrónico en el momento de publicación de este anexo a la Guía Docente.

2) Asistencia y participación (20%): aunque el peso específico de este ítem de la evaluación se mantiene, la ponderación se efectuará tomando en consideración la docencia presencial impartida, debido a que el control de firmas que se llevaba a cabo cada día permite tener constancia de la asistencia y participación de cada estudiante.

Este sistema de evaluación será también válido para la segunda convocatoria.

5. Bibliografía

No hay cambios en relación a la Guía Docente.

Publicación en el Aula Virtual de:

- Libros de lectura de libre acceso online.
- Documentos digitalizados: Bibliografía crítica.